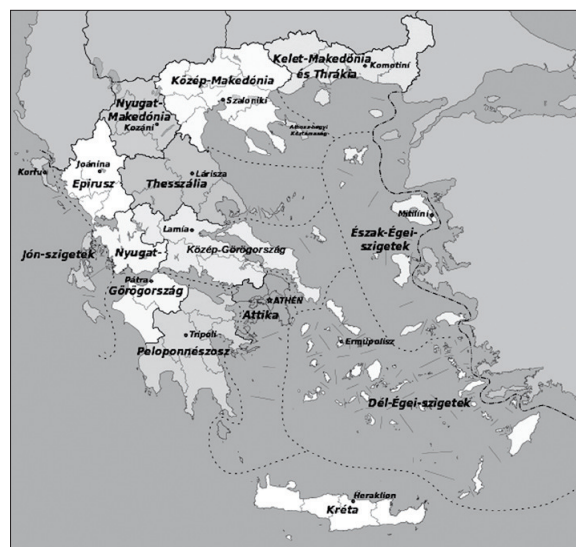

BEVEZETÉS

Görögország (hivatalos nevén Görög Köztársaság; Elliniki Dimokratia), 1981-től az Európai Gazdasági Közösség, majd az Európai Unió tagja. Mai területe 131.950 négyzetkilométer, lakossága kb. 11 millió fő – a 2011-es, utolsó hivatalos népszámlálás adatai szerint 10.787.690 –, fővárosában pedig az egész agglomeráció területét figyelembe véve

1. Görögország térképe

körülbelül 3,8 millióan élnek. Hivatalos nyelve az újjörög, amely az indoeurópai nyelvcsaládba tartozó ógörög nyelvből fejlődött ki. Kilenc földrajzi régióból áll (Makedónia, Thrákia, Epirosz/Ipirosz, Thesszália, Közép-Görögország, Jón-tengeri szigetek, Peloponnészosz, Égei-tengeri szigetek, Kréta), közigazgatásilag pedig 13 régióra van felosztva, amelyeken kívül az Athosz-hegyi Szerzetesi Köztársaság autonómiát élvez. A 13 régióon belül 53 megye található. Területe, népessége, etnikai összetétele és elnevezése többször változott azóta, hogy görögök élnek területén.

A görögök elnevezésére még a 19. században is több fogalmat használtak párhuzamosan, bár különböző jelentéssel (római, hellén, görög). A „római” (romeosz/romjosz) a bizánci-oszmán időkkel való folytonosságot és rokonságot hangsúlyozza, hiszen Bizánc tekintette magát a második Rómának a Nyugat-Római Birodalom 476-os bukását követően. A – ma használt – „hellén” (ellinasz) az ókori Hellász lakosaira utal, az ókori leszármazottsági viszonyt hangoztatva. Ezzel a bizánci és török idők átmeneti jellegét emeli ki, magában hordozva az ókori nagyság felélesztésének szándékát is. A „görög” (grekosz) viszont a térségben az ortodox szinonimájaként volt használatban, ráadásul a szó balkáni kereskedő jelentése is elterjedt, ezért a modern nemzet meghatározására ekkor még nem volt megfelelő. Így az önmeghatározáshoz használt elnevezés a múlthoz való viszonyulásra és a területi kötődésre is utalt. Ezzel magyarázható, hogy a 18-19. században az önelnevezés nem mindig volt egyértelmű, a különböző nevek párhuzamosan fordultak elő.

A göröglakta területek kiterjedése szintén sokat változott. Már az ókorban jelentős városok alakultak meg a görög gyarmatosítás időszakában, az i. e. 8-6. század között a mai Marseilletől egészen Odessza városáig. A történelmi események hatására jelentősen átalakult a görög területek kiterjedése, a térség etnikai viszonyai pedig megváltoztak, ahogy egész Európa területén hasonló folyamatok következtek be. A mai modern állam kialakulásának kezdetei a 18. század utolsó harmadáig nyúlnak vissza, de politikai és kulturális hagyományai több ezer éves múltból táplálkoznak.

A görög törzsek több mint négyezer évvel ezelőtt kezdték el bevándorlásukat a Balkán-félsziget déli részére, ahol letelepedve fejlett civilizációt hoztak létre. Olyan jelentős központok alakultak ki, mint például Trója, Mükéné, Théba. Fejlett kultúrájukat a mai napig megőrizték Homérosz eposzai és a mitológiai történetek.

Később a központok átalakultak, de jelentőségük nem csökkent, elég a periklészi Athénra, vagy Nagy Sándor Makedón Birodalmára gondolni. A Római Birodalom terjeszkedése azonban véget vetett a görög hegemoniának: i. e. 168-ban a püdnai csatában a római csapatok legyőzték a makedónokat, megbuktatva az utolsó Antigonida uralkodót, majd

2. kép: A híres oroszlános kapu a mükénei fellegrvár bejáratánál

i. e. 146-ban provinciává szervezték az elfoglalt területeket Makedónia néven. A görögök tudása mégsem veszett el, nagy részét Róma átvette, kialakítva a Földközi-tenger mindmáig egyetlen egyszer megvalósuló politikai, kulturális és politikai egységét. A Római Birodalom a 4. századtól kezdve külső támadásokkal volt kénytelen szembenézni, aminek következtében politikai központja egyre inkább a keleti területekre helyeződött át. Az ekkor megalapított Konstantinápoly városa a nyugati területek bukását követően átvette a Földközi-tenger keleti medencéjének irányítását, ahogy a Római Birodalom örökségét is. Görögország modernkori története sok szempontból eddig az időkig nyúlik vissza.